

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

Ročník X.

č. 5 (110)

Pripravil Ivan GAJDIČIAR

Patrite medzi tých, čo v starých dokumentoch hľadajú zmienky o svojich predkoch? Zaujima Vás, či žili v obci už pred stáročiami, či zostala po nich aspoň stopa, či Vaše priezvisko malo vtedy rovnaký tvar, ako je teraz to, ktoré nosíte? Dopátrať sa svojho pôvodu, poznať minulosť svojho rodu, poznať okolnosti, súvislosti, udalosti, vyžaduje mnoho úsilia a pátrania v archívoch, štúdiu rôznych materiálov. Je v tom veľa vzrušenia, radosti z objavovania, ale aj sklamaní a neistoty. Nie každému sa to podarí, nie každý dospeje k žadanému výsledku. Nie vždy sa podarí nájsť hľadaný dokument, nie vždy sa dá nadviazať na súvislosti. Mnohé dokumenty v archívoch zničili oheň, voda, alebo padli za potravu hlodavcom. Doklady a dokumenty sa postrácali v čase a niektoré sa nenašli vôbec jednoducho preto, lebo sa nikdy neodložili... Ale rozhodne stojí za to aspoň sa o to pokúsiť. Náš Spolok už uverejnil množstvo informácií, z ktorých sa dá čerpať. A takýmto malým „nazretím“ do minulosti obce je aj dnešný príspevok z pera nášho historika...

DAŇOVÝ SÚPIS TURZOVKY z roku 1715

Rok 1715 je rokom, kedy sa viedenský dvor rozhodol zaviesť stálu armádu. Práve zavedenie stálej armády bolo impulzom k nariadeniu celokrajinského daňového súpisu. Armáda totiž potrebovala stále viac prostriedkov a financií a tie bolo treba hľadať. Hoci poddaní platili dane, nikdy sa ich nepodarilo získať v plnej výške. Navyše, existovali veľké rozdiely v daňových povinnostiach medzi jednotlivými stolicami, medzi obcami, ale aj medzi poddanými v rámci obce. Preto sa panovník rozhodol uskutočniť daňový súpis na základe spravodlivého rozloženia daní. Podľa neho mal súpis zaznamenať všetkých poddaných ako daňovníkov a všetku pôdu, ktorú užívali, jej rozsah a kvalitu. Okrem ornej pôdy aj vinice, lúky, pasienky, kopanice, ale aj rozsah pôdy, ktorú poddaní opustili. Súpis mal určiť stály daňový základ, malo sa určiť kto je daňovníkom a z čoho má platiť daň. Konskripcia bola vykonaná v ten istý rok ako bola nariadená, ale zďaleka nedosiahla požadovaný výsledok.

Súpis sa vykonával tak, že do niektorej obce zavolali richtárov okolitých obcí, ktorí pod prisahou vymenovali všetkých daňovníkov zo svojej obce a tiež veľkosť ich majetku. Ale tak šľachta, ako aj poddaní mali záujem na tom, aby bol daňový základ čo najmenší. Preto richtári uvádzali, čo možno najmenší počet osôb, pôdy a príjmov. Ľudia jednoducho klamali. Istý úradník z Trenčianskej stolice dokonca nechal súpisových komisárov a ich pomocníkov pod prisahou, aby si nezatažili svedomie, keď budú klamať. Z tohto dôvodu výsledok súpisu nedosiahol očakávaní dvora. Výsledky súpisu považoval za nespôľahlivé už palatín Mikuláš Pálffy. (pôsobil v tejto funkcii v rokoch 1714 - 1732)

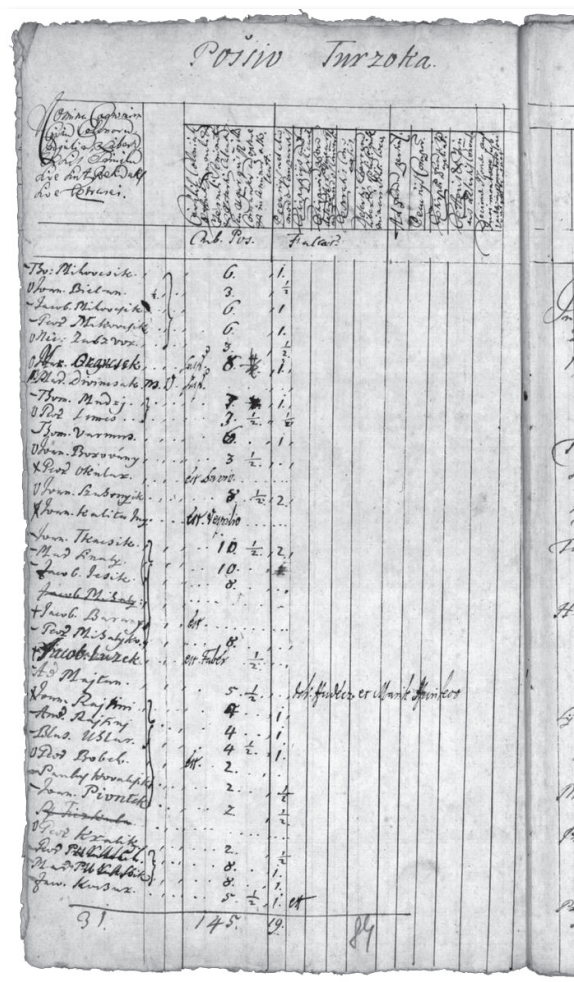
A kto bol zapísaný do súpisu v Turzovke? V súpise je nesprávne zapísaný aj samotný názov obce, uvádza sa ako TURZOKA. Zapísaných bolo 143 mien - daňovníkov. Richtárom bol v tej dobe Juraj Maral a ten uviedol súpisovým komisárom tieto mená: (uvedené sú už v upravenej podobe)

Tomáš, Jakub a Juraj Mikovčák, Ján Bielan, Mikuláš Zázvor, Martin Oravček, Martin Divinčák, Tomáš Múdry, Juraj Lemeš, Tomáš Varmus, Ján Borováň, Juraj Okuliar, Ján Suchoník, Ján Kalita, Ján Tkáčik, Martin Šinal, Jakub Ježík, Jakub Barani, Juraj Mihaľko, Jakub Luzek, Adam Majtán, Ondrej Rajtíni, Ján Rajtíni, Blažej Uhlár, Juraj Bobek, Pavol Kovaličík, Ján Piontek, Juraj Králik, Juraj Purašík, Martin Purašík, Jakub Kocúr, Juraj Melcherík, Juraj Tuzik, Pavol Bielo, Ján Jendrisek, Jakub Baričák, Ján Jánošík, Michal Pasternak, Juraj Chovanec, Martin Chovanec, Juraj Mazurčín, Juraj Kubišin, Juraj Frolo, Juraj Srník, Ondrej Jachtavý, Ondrej Čuravík, Michal Hrtús, Ján Gombalák, Ondrej Kavalek, Marek, Juraj, Jakub a Ján Plešivka, Ján Salajko, Jakub Romančík, Štefan Kračon, Juričkova, Juraj Boháčik, Juraj Koniarik, Ján Kukučka, Juraj Slezák, Ján Rusinák, Ján Rusinák, Kryštof a Ján Uher, Ján a Adam Škorník, Jakub, Ondrej a Matej Rumenčák, Ján

Rumenčák, Lukáš Bodnár, Juraj Dlhopoľský, Ondrej Odrobiňák, Juraj Makuch, Juraj Švedlík, Kryštof Klišek, Juraj Slezáček, Ján Babjar, Juraj Litva, Janečkova, Jakub Sekačka, Juraj Alexander, Juraj Matlačík, Adam Mandrek, Jozef a Michal Žila, Juraj Dubač, Juraj Dubač, Matej Hudy, Mastiček, Jakub Mastiček, Adam, Juraj, Ján a Adam ml. Maral, Ondrej Ježík, Juraj Bielčak, Juraj a Ján ml. Jecko, Ján Jusko, Michal Kapco, Ján Hudec, Michal Jurík, Jakub Ciplík, Pavol, Ondrej a Jakub Cabala, Ondrej Žaček, Adam, Ján, Jakub a Stanislav Jantulík, Martin Galusčák, Ondrej Šataník, Ján Targáni, Ján a Adam Sloťík, Juraj Kolesarik, Jakub Muraš, Juraj Ciplík, Adam Vilček, Tomáš Marunovský, Urban Šablatura, Ján Horčíčák, Tomáš a Adam Kubík, Juraj Splašný, Ondrej Mazúr, Juraj Kuruc, Martin Tkáč, Juraj Kadura, Martin Dremlo, Juraj Luzarka, Mikuláš Vavroš, Blažej Vyrobek, Juraj Pleško, Ján a Juraj Uherko, Ján a Juraj Rafajík a Martin Ježík.

Je potrebné upresniť, že ak sa v súpise niekde nachádzajú dve identické mená, je to tak uvedené aj v súpise, bez bližšieho rozlíšenia. Pri niektorých menách je zas rozdielne len jedno písmeno, ale keďže boli jednotlivé mená značne skomolené, je ťažko určiť, či ide o identické meno nesprávne zapísané, alebo ide naozaj o úplne inú osobu.

Zo súpisu sa ešte možno dozvedieť, že územie obce má dobrú polohu, obec má dostatok sena z okolia, svoje hory využíva na rúbanie a následné spracovanie na laty, šindel, dosky a trámy, ktoré môžu aj predávať. Podľa údajov v súpise mala Turzovka 8 mlynov, od ktorých ročne platila približ-

ne 119 zlatých. No v záverečnom indexe je pri Turzovke poznačených mlynov 9, s rovnakým ročným poplatkom.

Na záver ešte porovnanie s okolitými a väčšími kysuckými obcami. Vysoká mala zapísaných 85 daňovníkov, Olešná 40, Podvysoká 24, Čadca 95, Krásno 99 a Stará Bystrica 96. Najviac zapísaných sa samozrejme nachádzalo v Kysuckom Novom Meste, čo bolo v tom čase, z právnej stránky, jediné mestečko na Kysuciach.

Mgr. DRAHOMÍR VELIČKA

PRIPOMÍNAME SI

V stredu 28. mája uplynie 110 rokov od času, čo v Dohňanoch, okres P. Bystrica, zomrel

JOZEF BIELEK publicista, kňaz

Narodil sa 27. 7. 1830 v Turzovke - Predmieri. Jeho rodičmi boli Ján Bielek a Anna, rodená Galvanková. Študoval na gymnáziu v Žiline, Szolnok, Komárne, teológii v Nitre a na univerzite v Budapešti. Tu počas štúdia pôsobil ako príslušník Cirkevno - literárnej školy slovenskej. Od roku 1853 bol kaplánom v Lednici, potom Košeci a Púchove, od roku 1866 bol farárom v Dohňanoch. Prekladal diela F. Hunolta o kresťanskej morálke, je autorom biografie Štefana Závodníka, prispieval do časopisov Cyril a Method, Národných novín, Obzoru... Napomáhal prenikaniu moderných poznatkov do roľníckeho hospodárstva.

(monografia TURZOVKA 1598-1998, str. 440)

OZNÁMENIE

Spolok priateľov Turzovky, občianske združenie, ako prijímateľ podielu zaplatenej dane z príjmov fyzických a právnických osôb, zverejnil podľa § 50 odst. 13 Zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v Obchodnom vestníku č. 74A/2008 pod č. š. 000432 špecifikáciu ním použitého podielu zaplatenej dane z príjmov fyzických a právnických osôb za rok 2005 - prostriedkov, ktoré boli poukázané na účet združenia v roku 2006.

NEPREHLIADNITE * NEPREHLIADNITE

ČLENSKÝ PREUKAZ SPOLKU AKO PLATIDLO

Uznesenie VČS zaviazalo Výkonný výbor Spolku v roku 2008 zostaviť vlastné súťažné družstvo a prihlásiť ho do Súťaže vo varení guláša počas TIMEX CUP-u 2008. Nadišiel čas plniť uznesenie, lebo termín súťaže je už známy - uskutoční sa v sobotu 28. júna na štadióne Tatranu Turzovka. Výkonný výbor pôvodný úmysel zúčastniť sa súťaže vo varení guláša ešte rozvinul a rozhodol sa v tento deň usporiadať celospolkové stretnutie. Dáva možnosť svojom členom stretnúť sa aj na športovom podujatí medzinárodného významu, akým je turnaj mladých futbalistov v Turzovke. Okrem toho príležitosť na lepšie spoznanie sa a strávenie príjemného odpolednia s priateľmi pri dobrom jedle a občerstvení. Gulášu, uvareného v rámci súťaže našim družstvom bude toľko, aby ho mohla ochutnať a ohodnotiť nielen odborná porota, ale aj každý člen Spolku, ktorý v tento deň zavíta na štadión. Výkonný výbor sa postará aj o to, aby jeho členovia netrpeli smädcom.

Adresujeme touto cestou pozvánku všetkým členom Spolku priateľov Turzovky, aby v sobotu 28. júna 2008 prišli na turzovský štadión a vyhľadali stánok, nad ktorým bude viať naša spolková vlajka. Jedine tu dostanete guláš a občerstvenie úplne zadarmo, ak splníte základnú podmienku - preukázate sa členským preukazom Spolku. A ak budete mať na sebe jedno z tričiek s logom Spolku, dostanete navyše osobitnú prémiiu.

Tešíme sa na stretnutie a veríme, že využijete jednu z ďalších príležitostí na preukázanie našej spolupatričnosti.

BLAHOŽELÁME

V máji 2008 oslávia životné jubileá a okrúhle narodeniny členovia nášho Spolku

Mária BOJDOVÁ
Turzovka

Ing. Stanislav MACHOVČÁK
Staškov

Ing. Jozef CHROMÍK
Havířov, ČR

K narodeninám im želáme všetko najlepšie, hlavne pevné zdravie a v ďalšom živote veľa šťastia, osobných úspechov a rodinnej pohody.

Ak patrite k tým presvedčeným, čo si myslia, že živelné pohromy, náhle výkyvy počasia, rodinné tragédie, katastrofy o ktorých denne čítame sú príznakom doby, ktorú žijeme, máme pre vás malé prevkapanie. Bez toho, aby sme chceli niekoho presvedčiť o opaku, občas zalistujeme v starých záznamoch, aby sme mohli porovnávať... Tento raz prinášame niekoľko záznamov z farskej kroniky, zapísaných vtedajším farárom Karolom Točíkom. Sú staré „len“ 60 rokov, zapísal ich formou poznámok v rokoch 1948 - 49. (upravené)

Listujeme v starých záznamoch

... Veľmi mierna zima. Keď som bol v Turkove na vyučovaní náboženstva 28. januára, všetci chlapi sa hrali bosí na školskom dvore.

... 30. januára som pochovával robotníka Františka Dodeka, ktorého uhlie zasypalo v Moravskej Ostrave. Za 2 roky je to už štvrtý prípad zabitého robotníka v Mor. Ostrave alebo vo Vítkoviciach.

... 19. marca jedna dievka z Korne zabila svoje dieťa a pochovala ho na cintoríne vo Vyskej. (uvedené aj meno, pozn. I.G.)

... 25. júna krupobitie úplne zničilo úrodu v Dlhej na Mračkove. Voda bola tak silná, že prebila železničnú trať v Turzovke Na Vršku. Niekoľko domov bolo zaplavených v Dlhej, dom Ondreja Zajaca, Žofie Mozolíkovej a Jakuba Klaga pri vode.

... 20. júla sa zabil na motorke kaplán zo Zákopčia, Ján Hruška, rodák z Čadce - Horelice. Pohreb mal v Čadci 22. júla. Nešťastie sa stalo zrážkou s autom. Bol jediný syn matky vdovy a kňazom bol štyri roky.

... 25. júla bol veľký prívál vody v Dlhej spojený s krupobitím. V Dlhej úroda zničená, niektoré chalupy podmyté a poškodené, železničná trať poškodená. Údajne krčmár Baják v nedelu celý deň pripomínal zábavu, v kostole nebol a ve-

čer mu veľký prívál podmyl chalupu, skoro sa zrútila.

... 21. októbra som pochoval Veroniku Koristu, rod. Okapal, 89 - ročnú manželku Juraja Koristu, ktorá umrela v deň 70 - ročného manželstva s Jurajom Koristom.

... 9. februára bol zavraždený (uvedené aj mená - pozn. I.G.), ktorého vlastná žena otráвила. Našli ho v jame hodeného pri chalupe. Jeho žena bola zavretá. Údajne aj svojich predošlých dvoch manželov otráвила. Tri týždne ho hľadali, vraj sa v sne zjavil svojmu bratovi, že je v jame pri dome hodený. Tak ho našli v snehu zaviateho. Pochovaný bol až 9. marca.

... od 28. februára do 6. marca napadal taký veľký sneh, že ľudia nemohli vyjsť z chalúp. Mŕtvy Ján Kotek z Korne III. až na 6. deň bol pochovaný, lebo nemohli prejsť cez hory snehu. Cesty sú zaviate miestami až 6 metrov vysokými závejmi takže sneh pluh ani vojsko nemôžu preraziť. Sneh siaha až na čiaru Púchov, nižšie už snehu niet, vlak chodí len 1 raz denne, poštový.

...29. septembra bol pohreb 19 ročného mládencu z Dlhej zabitého od mládencov z Turkova. (uvedené mená - pozn. I.G.). Bol na zábave zastrelený z revolvera. Pochovaný bol na cintoríne na Kýčerke.